

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії та історії музики

ЗАТВЕРДЖУЮ
Гарант освітньої програми
Олена РОЩЕНКО
О.Рощенко
04.09. 2020 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Проректор з навчальної роботи
Інна СТАШЕВСЬКА
І. Сташевська
01 вересня 2020 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з наукової роботи
Олена ГОНЧАР
О. Гончар
«1» вересня 2020 року

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ МУЗИКИ

освітньо-наукова програма – «Музичне мистецтво»

спеціальність – 025 Музичне мистецтво

галузь знань – 02 Культура і мистецтво

ступінь вищої освіти – доктор філософії

Харків, ХДАК, 2020

Силабус склала:

Коновалова І. Ю., доктор мистецтвознавства, доцент кафедри теорії та історії музики

Силабус затверджено на засіданні кафедри теорії та історії музики

Протокол № 1 від «25» серпня 2020 р

Завідувач кафедри *О.Роц* (Олена Роценко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено радою факультету музичного мистецтва

Протокол № 1 від «01» вересня 2020 р.

Голова ради факультету *Т.Болыш* (Тетяна БОЛЬШАКОВА)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Загальна інформація про дисципліну

1	Назва дисципліни	Філософія музики
2	Викладач Профіль викладача	Коновалова Ірина Юріївна iryna_konovalova@xdak.ukr.edu
3	Контактні дані викладача	моб. (+ 38) 0936037832 iryna_konovalova@xdak.ukr.edu
4	Статус дисципліни	вибіркова
5	Рік підготовки	2-й
6	Семестр	3-й
7	Лекції (год.)	20
8	Семінарські заняття (год.)	10
9	Самостійна робота (год.)	60
10	Кількість кредитів	3
11	Загальна кількість годин	90
12	Форми, види навчальних занять та методи навчання	<p><i>Форми:</i> навчальні заняття в очній (аудиторній) та в дистанційній формі, самостійна робота, контрольні і заходи, консультації.</p> <p><i>Види:</i> лекція, семінарське заняття.</p> <p><i>Методи:</i> проблемний виклад, дискусійні, пошуково-апробаційні: частково-пошуковий і дослідницький, що передбачає самостійний пошук наукових, навчальних матеріалів за тематикою дисципліни.</p> <p>Консультації з дисципліни здійснюються через профіль викладача та засоби зв'язку Viber, Skype, WeChat.</p>
13	Технічне і програмне забезпечення	Мультимедійне обладнання ХДАК (ауд. 54, корпус №4) і засоби дистанційної освіти GSuite for education.
14	Види поточного контролю	Усне і письмове опитування, перевірка виконання завдань самостійної роботи, рефератів, тестування
15	Вид підсумкового контролю	залік

2. Анотація дисципліни

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання

Навчальна дисципліна «Філософія музики» покликана сприяти порозумінню аспірантами сутності і специфіки музики як форми і результату людської творчості, образно-інтонаційної моделі світу та художньої мови культури. Курс скерований на усвідомлення функцій музики в системі культури та оволодіння філософськими методами дослідження музичних феноменів та процесів розвитку музичного мистецтва.

Зміст програми обумовлений пріоритетним значенням принципу єдності теоретичного та історичного підходів до загальнокультурних процесів становлення і кристалізації музично-філософської думки та визначення її специфіки. Значна роль у програмі курсу належить філософському висвітленню актуальних питань функціонування музики і характеру її осмислення на різних етапах культурно-історичного розвитку, а також розгляду провідних музично-естетичних категорій та музично-філософських концепцій (космологічної, етико-аксіологічної, антропологічної тощо).

Концепція навчального курсу спрямована на розширення світогляду та наукового тезаурусу аспірантів, збагачення досвіду їх науково-дослідної діяльності та набуття професійних компетентностей, формування здатності вести письмову й усну комунікацію, дискутувати в межах професійного та наукового спілкування, рефлексувати засвоєні філософсько-наукові методи щодо висвітлення музичних явищ в контексті музикознавчого дослідження. Розширюючи горизонти розуміння ідейно-філософської сутності музичного мистецтва, курс «Філософії музики» сприяє розвитку естетичної культури й інтелектуального рівню аспірантів та їх науково-дослідницького мислення, посиленню здатності генерувати нові рішення, транслявати етичні норми в мистецькій діяльності, володіти креативністю й ініціативністю, можливістю будувати траєкторію професійного розвитку й збагачувати набуті фахові знання та вміння у науково-освітньому просторі інформаційної культури сьогодення.

2.2. Пререквізити та постреквізити дисципліни

Курс «Філософія музики», що вивчає специфіку музичного буття, онтологічні засади та феноменологію музичної творчості, розкриває сутність музично-естетичних ідей та поглядів на музику як звученнєву модель світобудови й аналог особистості, щільно пов'язаний з загальноосвітніми дисциплінами гуманітарної галузі знань, зокрема філософією, культурологією, соціологією, психологією, мистецтвознавством, релігієзнавством, історією світової та української культури.

Осягнення проблем музичної творчості, розглянутих у філософсько-естетичному й мистецтвознавчому дискурсах, неможливий без усвідомлення відповідного культурного і художнього контексту, поза використання знань історії музичної культури, специфіки жанрово-стильового розвитку музичного мистецтва, а також сучасних трансформаційних процесів в художньо-інформаційному просторі та зумовлених ними новітніх закономірностей мистецької комунікації. У зв'язку з цим, найзначнішим виявляється зв'язок «Філософії музики» з низкою професійно-орієнтованих фахових дисциплін музично-теоретичного та музично-історичного циклів, зокрема: теорією та історією музики, музичною психологією, музичною естетикою, музичною педагогікою, історією та теорією виконавського мистецтва, музичною критикою, музичною інтерпретацією й аналізом музичних творів, а також гармонією, поліфонією тощо. Означені курси збагачують своїми узагальненнями уявлення про музику як мистецтво та розширяють аналітичний інструментарій музикознавства і філософії мистецтва.

Вивчення дисципліни сприятиме поширенню професійного світогляду аспірантів, поглибленню набутих науково-теоретичних знань, розвитку музично-естетичної культури та самостійного науково-дослідницького мислення при опорі на фундаментальні знання, вміння та професійні навички.

Здобутий аспірантами теоретичний досвід в процесі вивчення дисципліни «Філософія музики» (у вигляді системи знань, умінь, усвідомлення ціннісного

контексту музично-естетичних явищ) стане теоретико-методологічним підґрунтям подальшої наукової діяльності, зокрема під час проходження науково-педагогічної практики, розробки загальної концепції дисертації, обрання комплексної методології наукового дослідження та написання аналітичних розділів роботи з музикознавчої проблематики.

2.3. Мета вивчення дисципліни

Мета навчальної дисципліни – забезпечення набуття аспірантами цілісного уявлення щодо еволюції історичного розвитку музики в контексті культурних ідей та філософських концепцій, а також застосування філософської методології до аналізу музично-естетичних явищ.

2.4. Завдання вивчення дисципліни.

1. Сформуванню цілісної системи знань з проблематики філософії музики, котра пов'язана з виявленням сутності і феноменологічної специфіки музики, її функцій та методологічних засад, шляхів історичного розвитку та провідних сучасних тенденцій.

2. Усвідомити провідні науково-теоретичні концепції у царині філософії музики та використовувати методологічний інструментарій цієї сфери в науково-дослідницькій та музично-практичній діяльності.

2.5. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність: здатність до розв'язання комплексних проблем професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності в галузі музичного мистецтва, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань та практичне впровадження отриманих результатів у художньо-творчій, науковій та інноваційно-педагогічній сферах музичного мистецтва.

Загальні компетентності:

ЗК 1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи історичних і теоретичних знань та сформованих особистих художніх і морально-ціннісних орієнтирів.

ЗК 2. здатність до роботи з усім спектром архівних, літературних, фахових, нотних, загальнонаукових, аудіо- та відео- джерел, пошуку й оброблення інформації з урахуванням характерних ознак найважливіших тенденцій сучасного музикознавства, а також до застосування методологічних знань для осмислення особливостей світових, і, зокрема українських історикокультурних, теоретичних та практичних реалій.

ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному контексті з використанням сучасних інтернет-технологій для організації і забезпечення власної інноваційної наукової та педагогічної діяльності у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.

А також: креативність, здатність генерувати нові ідеї, набуття гнучкого та креативного способу мислення, що сприяє вирішенню завдань, котрі стоять перед фахівцями у сфері музичного мистецтва в умовах сучасних мистецько-творчих процесів; здатність використовувати знання у практичних ситуаціях, осмислювати власний досвід та передавати його іншим у професійній діяльності; здатність постійно самовдосконалюватись, оволодівати сучасними знаннями, використовувати новітні інформаційні та комунікативні технології.

Професійні компетентності:

СК 2. здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення в освітньонауковій діяльності.

СК 5. здатність доцільно застосовувати новітні музикознавчі концепції, а також пояснювати сучасні музичні явища і процеси.

СК 6. здатність аналітично мислити і практично застосовувати навички систематизації та узагальнення інформації, працювати з іншомовними науковими текстами за напрямом досліджень.

СК 7. здатність самостійно здійснювати аналіз музичного твору та особливостей його функціонування у певному соціокультурному середовищі.

СК 8. Здатність здійснювати критичні діалоги, наукові дискусії з проблем музичного мистецтва на міжнародному рівні.

- здатність дотримуватися норм професійної етики.
- здатність до професійної мобільності та вміння адаптуватися до нових

художньо-творчих та мистецько-комунікативних ситуацій

Внаслідок вивчення дисципліни, аспірант має демонструвати:

1. обізнаність та розуміння філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку науки про музику в умовах глобалізації;
2. усвідомлення художньо-естетичної природи, сутності і специфіки музичного мистецтва;
3. уявлення про історичні закономірності розвитку музики як виду мистецтва та художньої діяльності в дзеркалі філософсько-естетичних вчень;
4. усвідомлення взаємозв'язків та взаємозалежності між усіма елементами музично-історичних, музично-теоретичних та музично-філософських знань;
5. здатність до розробки критеріїв оцінювання специфіки функціонування музичних артефактів у контексті культурно-історичного розвитку;
6. визначення концептуального змісту музики як смислової моделі світу в історичній панорамі філософсько-культурологічних поглядів;
7. компаративний та діахронічний аналіз філософських концепцій та їх конкретизація в музикознавчій сфері;
8. виявлення ролі музики як цілісного системно-еволюційного явища, феномен культури у процесі формування філософсько-культурологічного та наукового світогляду;
9. оволодіння методологією дослідження філософської думки про музику (від найдавніших часів до сучасності);
10. розширення уявлення про методологічні засади філософсько-культурологічного та музично-естетичного дослідження та принципи їх використання у науково-дослідній діяльності;

11. формування міждисциплінарної парадигми онтологічного осмислення різноманітних феноменів музичного мистецтва.

2.6. Результати навчання.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми, у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

РН 1: мати передові концептуальні та методологічні знання з музичної культури та мистецтва і на межі предметних галузей, а також дослідницькі вміння та навички, достатні для проведення наукових досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 4: вміти з'ясувати трансформації онтологічного статусу музичного твору в процесі історичного розвитку культури і мистецтва.

РН 5: вміти працювати з найрізноманітнішими джерелами, здійснювати, обробляти, аналізувати та систематизувати отриману інформацію.

знати:

- категоріальний апарат дисципліни і методи філософського дослідження феноменів музики;
- специфіку музикознавчої та філософської методології у міждисциплінарному дискурсі гуманітаристики;
- операційну логіку музично-філософського мислення;
- базові положення провідних зарубіжних та вітчизняних музично-філософських концепцій і моделей музики, які сформувалися в динаміці культурно-історичного розвитку;
- основні історичні етапи розвитку музики у філософському осмисленні та концепції видатних презентантів світової музично-естетичної думки;
- характерні ознаки провідних художніх стилів і напрямів європейського та світового музичного мистецтва;
- особливості розвитку музично-філософської думки на сучасному етапі;

вміти:

- доцільно застосовувати в музикознавчій практиці методи філософського аналізу музичних явищ та методи з інших наукових галузей гуманітаристики;
- вільно орієнтуватися в теоретико-методологічних засадах музично-філософських концепцій, що вивчаються;
- реконструювати культурно значущі філософсько-музичні погляди;
- інтегрувати філософсько-культурологічні та музично-теоретичні знання для вирішення індивідуальних науково-дослідних завдань;
- визначати сфери застосування набутих теоретичних знань та специфіку музично-естетичних концепцій;
- виявляти синхронно-діахронні зв'язки між філософською, культурологічною, мистецтвознавчою, зокрема музикознавчою царинами знання з особливостями формування та розвитку найважливіших етапів музично-філософської думки;
- обґрунтовувати власну позицію щодо дискусійних проблем з філософії музики;
- опрацьовувати друковані та електронні джерела з метою осягнення основних аспектів та глибинних основ курсу;
- логічно та послідовно викладати засвоєний матеріал в письмових роботах та семінарських виступах, аргументувати власну думку, володіти навичками ведення наукової дискусії.

3. Політика дисципліни

3.1. Політика оцінювання здійснюється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених аспірантам критеріїв, а також мотивується в індивідуальному порядку на вимогу студента. Пропущені аспірантом заняття обов'язково мають бути відпрацьовані у термінах і формі, що погоджується з викладачем. У випадку не виконання усіх передбачених навчальним планом форм роботи і видів занять, аспірант до заліку не допускається.

3.2. Політика академічної поведінки та доброчесності:

Політику здійснення навчального процесу під час вивчення дисципліни складають: дотримання норм академічної етики та принципів толерантності; дисциплінованість; чесність; відповідальність; самостійність виконання завдань під час підсумкового та поточного контролю; неприпустимість допущення плагіату під час виконання контрольних робіт і рефератів.

Конфліктні ситуації мають відкрито обговорюватись в академічних групах з викладачем.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематика курсу					
Тема, план лекції	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Розділ 1					
Концептуально-методологічні засади курсу «філософія музики»					
Тема 1. Філософія музики: ідеї та смисли.	Лекція	1; 3; 5; 6; 28; 80	5	5 балів	
Тема 2. Методологічний простір філософії музики	Лекція	1; 6; 16; 73; 80;	5	5 балів	
Розділ 2					
Музика як інтонаційний образ світу – від Античності до епохи Відродження					
Тема 3. «Гармонія сфер» та музично-числова структура космосу у поглядах античних мислителів	Лекція, семінарське заняття	5, 6; 20; 46; 32; 44; 45	5	5 балів	
Тема 4. Сутність та функції музики в епоху Середньовіччя.	Лекція, Семінарське заняття	5, 6, 32; 51	5	5 балів	
Тема 5. Розвиток філософської думки про музику в європейській культурі доби Відродження	Лекція, Семінарське заняття	2-6, 32; 51	5	5 балів	
Розділ 3.					
Розвиток музично-філософської думки в європейській культурі XVII – XVIII ст.					
Тема 6. Музика як «мова почуттів» та засіб самовиразу («теорія афектів» доби бароко).	Лекція, Семінарське заняття	2-6, 9, 11;	5	5 балів	
Тема 7. Музично-естетичні принципи класицизму епохи Просвітництва.	Лекція, Семінарське заняття	4,5,19, 53,59	5		
Розділ 4.					

«Світоглядні орієнтири музичної естетики XIX – початку XX ст.»						
Тема 8. Відображення філософських рефлексій в музичній естетиці романтизму	Лекція, Семінарське заняття	2-7; 34; 49; 55; 67; 76	5	5 балів		
Тема 9. Проблеми онтології та феноменології музики у філософії кінця XIX – поч. XX ст.	Лекція, Семінарське заняття	1-6; 9; 12; 33; 38; 45; 52; 61; 86; 105	5	5 балів		
Розділ 5. «Філософія модерну і постмодерну у діалогічному просторі музичної культури XX ст.»						
Тема 10. Філософія музики в умовах формування засад нового світорозуміння (доба модернізму)	Лекція, семінарське заняття	2-6; 45	5	5 балів		
Тема 11. Постмодерний зміст філософсько-музичної епістемі.	Лекція, семінарське заняття	2-6; 41; 45; 86; 91	5	5 балів		
Тема 12. Проблематика філософії музики у просторі гуманітарної думки сьогодення	Лекція, семінарське заняття	2-6; 30; 32; 45; 86; 87	5	5 балів		
Разом			60	60		

5. Тематика семінарських занять

Семінарське заняття №1

Тема: Філософський світ музики як універсальної буттєвої структури

Питання для обговорення:

1. Основні питання, ідеї і смисли філософії музики.
2. Філософсько-релігійний зміст музики та її вплив на формування духовності і поведінки людини
3. Музика як модель світу
4. Аксиологічний зміст музики.

Література: 1, 3; 5; 6; 21; 28-30; 80; 86; 88; 101; 102

Семінарське заняття №2

Тема: Проблеми музичної творчості у філософській рефлексії

Питання для обговорення:

1. Філософсько-концептуальні засади осмислення проблеми творчості як феномену духовних процесів.
2. Проблема творчості у музичному мистецтві.

3. Музика як екзистенційна творчість.
4. Феномен інтерпретації в музиці.
Література: 1; 2; 64; 65; 89; 103; 65

Семінарське заняття №3

Тема: Феноменологічна концепція музики

Питання для обговорення:

1. Феноменологія як філософське вчення
2. Феноменологічна проблематика музики
3. Феноменологія та музикознавство: аспекти взаємодії
4. Онтологічне та феноменологічне трактування музики у працях видатних мислителів ХХ ст.

Література: 1-6; 9; 12; 28; 33; 38; 52; 80; 86; 61; 105

Семінарське заняття №4

Тема: Проблеми музичної герменевтики та інтерпретації музики.
ХХ ст.

Питання для обговорення:

1. Філософсько-культурологічні основи музичної герменевтики
2. Специфіка тлумачення художнього смислу та розуміння змісту музики
3. Проблема інтерпретації музики в музично-теоретичному дискурсі.
4. Різновиди музичної інтерпретації та їх специфіка

Література: 1-5; 30; 32; 45; 66; 86.

Семінарське заняття №5

Тема: Музики в контексті синергетичного світорозуміння

Питання для обговорення:

1. Синергетика як сучасна теорія самоорганізації, що вивчає нелінійні відкриті системи
2. Синергетика і музика
3. Сучасні музично-синергетичні концепції
4. Специфіка синергетичного підходу в музиці

Література: 4; 30; 45; 87

6. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
1.	Специфіка філософії музики як науки.	5
2.	Методологія філософії музики.	5
3.	Шляхи становлення та розвитку філософської проблематики музики.	5
4.	Особливості розвитку музично-філософської думки в	5

	цивілізаціях Стародавнього Сходу.	
5.	Онтологічна концепція музики в контексті античних вчень	5
6.	Філософське осмислення музики в епоху Середньовіччя	5
7.	Специфіка філософських уявлень про музику в європейській культурі доби Відродження	5
8.	Особливості розвитку музично-філософської думки XVII – першої половини XVIII ст.	5
9.	Концептуальні засади музичного класицизму та специфіка музично-філософської думки другої половини XVIII ст.	5
10.	Шляхи становлення та розвитку музично-філософських поглядів доби романтизму та їх відображення в музиці.	5
11.	Філософія музики в контексті світоглядних і мистецьких трансформацій кінця XIX – першої половини XX ст.	5
12.	Постмодерна концепція музики в умовах формування засад нового світорозуміння	5
	Разом	60

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Оцінювання результатів вивченні дисципліни «Методологія історичного музикознавства» здійснюється за 100-бальною шкалою та розподіляються за такою схемою:

- участь у роботі упродовж семестру – 60 балів;
- підсумковий контроль (залік) – 40 балів.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1			Розділ 2		Розділ 3		Розділ 4		Розділ 5	залік	сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10, T11, T12		
1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5	1-5 кожна тема	40	100

Тематичні розділи I - III Теми 1-7	Тематичні розділи IV-V Теми 8-12	Підсумковий контроль(залік)
---------------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------

30%	30%	40%
		Заліковий тиждень

Розподіл балів за формами контролю:

Відвідування заняття – 1 бал

Відповідь під час семінару – до 5 балів

Виконання самостійної роботи – до 5 балів за 1 тему

Підготовка та виступ з рефератом – до 10 балів

Усне опитування – до 3 балів

Шкала оцінювання:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
1. Початковий 0-34 балів	Здобувач не виконав основні завдання самостійної роботи. Практично не відвідував лекційні та семінарські заняття, не має конспекту лекцій. Не приймав участі в дискусії під час обговорення проблематики філософії музики на семінарах. Не володіє теоретичним матеріалом курсу, усвідомленням сутності історичної еволюції філософсько-естетичної думки про музику.
35-59 балів	Аспірант виконав деякі основні завдання із практичної та самостійної роботи, має фрагментарні знання теоретичного матеріалу курсу. Лише епізодично приймав участь в обговоренні проблемних питань курсу на семінарських заняттях

2. Середній 60-63 балів	Аспірант виконав завдання із практичної та самостійної роботи не в повному обсязі, має слабкі знання теоретичного матеріалу курсу, розуміння історичної еволюції філософської думки про музику. Продемонстрував посередню активність під час лекційних та семінарських занять, обговорення проблематики курсу.
64-73 балів	Аспірант має конспект лекцій, виконав основні завдання із практичної та самостійної роботи з суттєвими зауваженнями, демонструє невпевнені знання теоретичного матеріалу курсу. Епізодично приймає участь в обговоренні тем курсу на семінарах.
3. Достатній 74-81 балів	Аспірант виконав основні завдання самостійної роботи з деякими зауваженнями, виявив достатні знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу. Має повний конспект лекцій, демонструє активність під час семінарських занять.
82-89 балів	Аспірант добре виконав основні завдання з самостійної роботи, з несуттєвими зауваженнями, має впевнені знання з музичного та теоретичного матеріалу курсу історичної еволюції філософсько-естетичної думки про музику. Виявив здатність систематизувати та узагальнювати набуту інформацію. Може самостійно виправляти допущені помилки.
4. Високий 90 – 100 балів	Аспірант бездоганно виконав основні завдання з самостійної роботи, які у повній мірі відповідають програмним вимогам. Виявив відмінні навички аналізу історичної еволюції філософської думки про музику, на високому рівні продемонстрував знання з історичної динаміки розвитку музично-естетичної думки різних епох. Продемонстрував здатність систематизувати та застосовувати набуті знання у практичній діяльності, вільно орієнтується в музичному та теоретичному матеріалі курсу, що свідчить про його високий загальнокультурний рівень.

Методичне забезпечення

Пакет навчально-методичного забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
2. Навчальні посібники.
3. Опорні конспекти лекцій
4. Силабус.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Реалізація дисципліни потребує наявності спеціального обладнання й технічних засобів навчання для читання лекцій та презентацій. Серед них:

комп'ютер, мультимедійний екран, засоби та інструментарій для звуковідтворення (фортепіано), можливість виходу в мережу Інтернет, використання загальноживаних програм та операційних систем.

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Дашак А. Ю. Божественна природа звуку : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. культури і мистецтв. Львів : Світ, 2003. 356 с.
2. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. К.: Либідь, 1997. 224 с.
3. Макаренко Г. Музыка і філософія: Шопенгауер, Вагнер, Ніцше. К. : Факт, 2004
4. Суханцева В. Музыка как мир человека. От идеи вселенной – к философии музыки. К. : Факт, 2000. 176 с.
5. Тарапата Л.Г. Філософія музики : навчальний посібник для студентів та магістрантів факультетів мистецтв. Суми : СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2004. 76 с.
6. Харнонкурт Н. Музыка як мова звуків. Шлях до нового розуміння музики. – Суми : Собор, 2002. 184 с.

Допоміжна

7. Адорно Т. Избранное: Социология музыки. М.; СПб. : Университетская книга, 1998. 445 с.
8. Адорно Т. Философия новой музыки /пер. с нем. Б. Скуратова; вст. ст. К. Чухрукидзе. М.: Логос, 2001. 352 с.
9. Акопян Л. Музыка ХХ века. Энциклопедический словарь. М. : «Практика», 2010. 855 с.
10. Античная музыкальная эстетика : монография / Под ред. А.Ф. Лосева. М. : Музгиз, 1960. 304 с.
11. Арановский М. Музыкальный текст. Структура и свойства. М. : Композитор, 1998. 343 с.
12. Аркадьев М. Трансцендентальная феноменология в музыке: А. Веберн и Э. Гуссерль. Электронный ресурс. Режим доступа: http://www.gumer.info/bogoslov_Buks/Philos/arkad/03.php. Загл. с экрана.
13. Бахтин М.М. Литературно-критические статьи. М. : Художественная литература, 1986. 456 с.
14. Балакірова С. Естетика музичного постмодернізму (на матеріалі творчості К. Штокгаузена та М. Кагеля): автореф. дис. ... канд. філософ. наук: 09.00.08 «Естетика»; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К., 2002. 19 с.
15. Беседина Л. Н. В преклонении перед истиной. Кн. 2. К нетемперированной истине музыканта Симферополь : [Б.и.], 2009. 168 с.
16. Бонфельд М. Введение в музыкознание : учеб. пособие. М. : ВЛАДОС, 2001. 118 с.

17. Бонфельд М. Музыка как форма интеллектуальной деятельности / ред.-сост. М. Арановский. М. : Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2014. 240 с.
18. Борев Ю.Б. Эстетика: В 2-х т. : учебн. Смоленск : Русич, 1997. 5-е изд., доп. Т. 2. 639 с.
19. Борев Ю. Эстетика: В 2-х т. : учебн. пособ. Смоленск : Русич, 1997. 5-е изд., доп. Т. 1. 576 с.
20. Герцман Е. В. Античное музыкальное мышление: исследование. Л. : Музыка, 1986. 112 с.
21. Васюрина А. Гедоністичність сприйняття просторової досконалості музичного світу // Сучасна картина світу : Інтеграція наукового та позанаукового знання. Вип. 3. Суми., 2004. С. 175–181.
22. Вахранев Ю. Исполнение музыки (поэтика) : исследование. Х. : ХИИ, 1994. 336 с.
23. Выготский Л.С. Психология искусства : исследование. 5-е изд. М. : Лабиринт, 1998 416 с.
24. Герцман Е. Античное музыкальное мышление : монография. Л. : Музыка, 1986. 224 с.
25. Грубер Р. Всеобщая история музыки : исследование. Ч. 1. М. : Музгиз, 1965. 368 с.
26. Золтаи Д. Этнос и аффект: История философской музыкальной эстетики от зарождения до Гегеля : монография. М. : Прогресс, 1977. 372 с.
27. Зібрання текстів О.Лосєва. Музична естетика античного світу. К. : Муз. Україна, 1974.
28. Клюев А. Музыкальное искусство как звуковое явление // Философский век. Альманах / отв. ред. Т. Артемьева, М. Микешин. СПб., 1998. Вып. 7.: Между физикой и метафизикой: наука и философия. С. 390–405.
29. Клюев А. Онтология музыки. 2-е изд., испр. и перераб. СПб. : ИД «Петрополис», 2010. 125 с.
30. Клюев А. Музыка. Философия. Синергетика: сб. ст. СПб. : Астерион, 2012. 200 с.
31. Коновалова І. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модуси теоретичного осягнення : монографія. Х. : ТОВ «Планета-Принт», 2018. 480 с.
32. Коновалова І. Герменевтико-феноменологічний підхід як методологічна парадигма осягнення духовного буття композитора в європейській музичній культурі ХХ ст. // Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мистецтв. Харків : ХДАДМ, 2017. Вип. 4. С. 107–14.
33. Коновалова І. Методологічні інтенції сучасного діалогу феноменології та музикознавства // Освіта як культурно-мистецька складова художнього простору ХХІ століття: дослідницькі практики: матер. 3-ї міжнар. науково-творчої конференції Київ : НАКККіМ, 2015. С. 102–104.
34. Кремлев Ю. Музыкальная эстетика Франции XIX века : монография. М. : Музыка, 1974. 328 с.
35. Кремлев Ю. Очерки по эстетике музыки : исследование. М. : Сов. композитор, 1972. 272 с.

36. Кудряшов А. Теория музыкального содержания: Художественные идеи европейской музыки XVII-XX вв.: учеб. Краснодар : Планета музыки, 2010. 220 с.
37. Кулаковский Л. Музыка как искусство : исследование. М. : Музгиз, 1960. 156 с.
38. Лосев А.Ф. Музыка как предмет логики : исследование. Форма, стиль, выражение. М. : Мысль, 1995. С. 405 - 602.
39. Лосев А. История античной эстетики: Итоги тысячелетнего развития: В 2 кн. : исследование. Кн. 1. М. : Искусство, 1992. 656 с.
40. Лосев А.Ф. История античной эстетики: Итоги тысячелетнего развития: В 2 кн. : исследование. Кн. 2. М. : Искусство, 1994. 603 с.
41. Лукьянов В. Критика основных направлений современной буржуазной философии музыки. Л. : Музыка, 1978. 116 с.
42. Мазель Л. Вопросы анализа музыки : опыт сближения теорет. музыкознания и эстетики. М. : Совет. композитор, 1978. 340 с.
43. Медушевский В. О закономерностях и средствах художественного воздействия музыки : исследование. М. : Музыка, 1976. 212 с.
44. Медушевский В. Интонационная форма музыки: исслед. М.: Композитор, 1993. 262 с.
45. Морфологія культури : тезаурус / за ред проф. В. Лозового. Харків : Право, 2007. 384 с.
46. Музыкальная культура древнего мира : сб. ст. / Под ред. и с вступ. статьей Р. Грубера. Л. : Музгиз. Ленинград. отд. тип. им. И. Федорова, 1937. 259 с.
47. Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования: Сб. ст. : науч. издание / Сост. Л. Дыс. К. : Муз. Україна, 1989. 181 с.
48. Музыкальная энциклопедия. В 6-ти т. : науч. издание / Гл. ред. Ю.В. Келдыш, 1973 –1981.
49. Музыкальная эстетика Германии XIX века. В 2 т. : науч. издание / Под ред. А. Михайлова, В. Шестакова. М. : Музыка, 1981-1982. Т. 1. 1981. 414 с.
50. Музыкальная эстетика Германии XIX века. В 2 т. : науч. издание / Под ред. А. Михайлова, В. Шестакова. М. : Музыка, 1981-1982. Т. 2. 1982. 432 с.
51. Музыкальная эстетика западноевропейского средневековья и Возрождения : моногр. / Под ред. В. Шестакова. М. : Музыка, 1966. 574 с.
52. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII-XVIII веков : монография / Под ред. В. Шестакова. М. : Музыка, 1971. 688 с.
53. Музыкальная эстетика России XI-XVIII веков: Документы и материалы : науч. издание / Сост., пер. и вст. ст. А. Рогова. М. : Музыка, 1973. 245 с.
54. Музыкальная эстетика стран Востока: сб. / Общ. ред. и вст. ст. В. Шестакова. М. : Музыка, 1967. 414 с.
55. Музыкальная эстетика Франции XIX века: сб. / Под ред. Е. Бронфин. М. : Музыка, 1974. 327 с.
56. Музыкальный энциклопедический словарь : науч. издание / Гл. ред. Г. Келдыш. М. : Сов. энциклопедия, 1991. 672 с.
57. Назайкинский Е. О психологии музыкального восприятия : монография. М. : Музыка, 1972. 384 с.

58. Назайкинский Е.В. Логика музыкальной композиции : монография. М. : Музыка, 1982. 319 с.
59. Никитина И. Философия искусства : учеб. пособ. М. : Омега-Л, 2010. 246 с.
60. Ницше Ф. О музыке и слове // Философская проза. Стихотворения. Минск: ООО «Попурри», 2000. 544 с.
61. Опанасюк О. П. Іntenціональність у просторі культури: мистецтвознавчий, культурологічний та філософський аспекти. Львів : Ліга-Прес, 2013. 420 с.
62. Орлов Г. Время и пространство музыки : статья // Проблемы музыкальной науки: Сб. ст. Вып. 1. М. : Сов. композитор, 1972. С. 358-394.
63. Польская И.И. К вопросу об этико-космологической концепции музыки : статья // Дух і Космос: Наука і культура на шляху до нетрадиційного світосприйняття / Кол. авторів під кер. проф. І. Цехмістро / Харків. держ. ун-т. Х., 1995. С. 166-174.
64. Польська І.І. Музичний етос та духовна культура // Проблеми розвитку суспільства: системний підхід: Матеріали міжвуз. наук. конф. / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х. : НЮАУ, 2006. С. 213-218.
65. Полюга В. Екзистенційна парадигма музичної творчості // Наукові записки національного університету «Острозька академія». Вип.17. Острог, 2015. С. 8–12
66. Полюга В. Феномен інтерпретації в музиці : філософський аспект // Практична філософія. К. : Парапан, 2013. №3. С. 59–64.
67. Рябуха Н. Відображення романтичного звуковідчуття світу у фортепіанних творах Ф. Шопена і Ф. Ліста // Культура України : зб. наук. пр. Х. : ХДАК, 2016. Вип. 53. Сер. : Мистецтвознавство. С. 18–28.
68. Рябуха Н. Звукообраз как философско-эстетическая категория в музыке // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. Х. : ХДАДМ, 2012. № 1. Сер. : Мистецтвознавство. С. 154–157.
69. Рябуха Н. Просторовість як параметр звукообразного мислення виконавця: теоретико-методологічний аспект // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2015. № 1 (вип. 33). Сер. : Мистецтвознавство. С 46–57.
70. Рябуха Н. О. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва ХХ – початку ХХІ ст. : монографія / Харк. держ. акад. культури. Харків : Вид-во Бровін О. В., 2016. 336 с.
71. Рябуха Н. Онто-сонологія звукообразного мислення Дж. Кейджа // Культура України : зб. наук. пр. Х. : ХДАК, 2016. Вип. 54. Сер. : Мистецтвознавство. С. 202–213.
72. Савчук І. Екзистенційні мотиви світобачення модерністського майстра (на матеріалі камерної музики 20-х років ХХ ст. в Україні): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03 – «Музичне мистецтво». Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України Київ, 2005. 18 с.
73. Самойленко А. Культурологическая концепция диалога М.Бахтина и методологические проблемы музыкознания // Культурологічна

- трансформація мистецької освіти та актуальні питання творчої діяльності музиканта в сучасній Україні: зб. наук. праць. К., 1998. С. 21 – 37.
74. Самойленко А. Музыкаведение и методология гуманитарного знания. Проблема диалога: монография. Одесса: Астропринт, 2002. 244 с.
75. Смирнов М.А. Эмоциональный мир музыки : исследование. М. : Музыка, 1990. 320 с.
76. Соллертинский И. Романтизм, его общая и музыкальная эстетика : статья // Соллертинский И. Исторические этюды. Л. : Музыка, 1963. С. 90-113
77. Сохор А. Музыка и общество : исследование. М. : Знание, 1972. 47 с.
78. Сохор А. Социология и музыкальная культура: исследование. М. : Музыка, 1975. 98 с.
79. Суханцева В. Категория времени в музыкальной культуре. Киев: КГУ «Либідь», 1990. 183 с.
80. Тарапата Л. Музыка як модель світобудови: досвід культурологічного дослідження : автореф. дис канд. філос. наук. Харків, 1998. 18 с.
81. Українська музична енциклопедія / Національна Академія Наук України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського; Редкол.: Г. Скрипник (голова) та ін. Т. 1 [А - Д]. 2006. 680 с.
82. Українська музична енциклопедія. Т. 2 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2008. 663 с.
83. Українська музична енциклопедія. Т. 3 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2011. 627 с.
84. Українська музична енциклопедія. Т. 4 / Гол. редкол. Г. Скрипник; Нац. Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2016. 554 с.
85. Українська музична енциклопедія. Т. 5 / Г. Скрипник, А. Каланиченко, І. Сікорська та інші Гол. редкол. Г. Скрипник; Національна Академія Наук України; Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. К. : Вид-во Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології НАН України, 2018. 529 с.
86. Фомина З. Философия музыки : учебное пособие для студентов и аспирантов музыкальных вузов. Саратов : Саратовская государственная консерватория имени Л.В. Собинова, 2011. 208 с.
87. Холопов Ю. Новые парадигмы музыкальной эстетики: Электронный ресурс. Режим доступа: [http://www.kholopov.ru /prdgm.html](http://www.kholopov.ru/prdgm.html). Заглавие с экрана.
88. Холопов Ю. О сущности музыки // SATOR TENET OPERA ROTAS. Юрий Николаевич Холопов и его научна школа (к 70-летию со дня рождения): сб. ст. М.: Изд-во МГК им. П.И. Чайковского, 2004. С. 6–17.

89. Хайдеггер М. Исток художественного творения / пер. с нем А. Михайлова. М.: Академический проект, 2008. 528 с.
90. Хахалин А. Взгляды Ницше на музыку как верификация его философии. М. : Ин-т Высшей нервной деятельности и нейрофизиологии РАН, 2004. 51
91. Холопов Ю. Новые формы новейшей музыки: сб. статей и материалов в честь И.Барсовой. Научн. труды МГК.: М., 2002. 380 с.
92. Чередниченко Т. Ценностный анализ музыки и поэтического текста // *Laudamus*. М.: Композитор, 1992. С. 79–86.
93. Шаповалова Л. Рефлексивный художник: проблемы рефлексии в музыкальном творчестве. Х. : Скорпион, 2007
94. Шестаков В.П. От этоса к аффекту: История музыкальной эстетики от античности до XVIII века : исследование. М. : Музыка, 1975. 352 с

Інформаційні ресурси

95. Бібліотека ХДАК <http://lib-hdak.in.ua/>
96. Харківська міська спеціалізована музично-театральна бібліотека ім. К.С. Станіславського <http://biblioteka-stanislawskogo.edu.kh.ua/uk/>
97. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com/>
98. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
99. Наукова електронна бібліотека Internet
  - Законодавство України — <https://rada.gov.ua/news/zak>
  - Мета – українська пошукова система. — <http://www.meta-ukraine.com>.
  - Наукова періодика України — <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>.
  - Аспекти історичного музикознавства — [http:// num.kharkiv.ua/share/aspekty/](http://num.kharkiv.ua/share/aspekty/)
  - Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва — <http://journals.uran.ua/visnyknakkkim>
  - Пошукова система Google. — <http://www.google.com>.
  - Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти — <http://num.kharkiv.ua/share/intermusic/>
  - Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського – <http://naukvisnyknmau.com.ua/>
  - Українське музикознавство – <http://musicology.com.ua/>
  - Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка — <https://muzuniversum.com/index.php/journal>
  - Науковий вісник Одеської національної музичної академії імені А.В.Нежданової «Музичне мистецтво і культура» — <http://music-art-and-culture.com/index.php/music-art-and-culture-journal>
  - Мистецтвознавчі записки — <http://journals.uran.ua/mz>
  - Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство — <https://nakkkim.edu.ua/science/vidannya-akademiji>

Електронні джерела

100. Адорно Теодор В. Обране : Соціологія музики [електронний ресурс].

Режим

доступу:http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/Adorno/Adorno_index.php

101. Вольнов В. Феномен музики [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.v-volnov.narod.ru/SmallWorks/PhenomenonOfMusic.htm>
102. Розин В. М. Філософія музики [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.nbpublish.com/library_get_pdf.php?id=31529
103. Естетизм [електронний ресурс]. Режим доступу : <http://terme.ru/dictionary/179/word/yestezis>
104. Ігнатова Л. Феномен творчості як духовний компонент пізнання [електронний ресурс] // Філософія творчості. С.238–247 http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/MuzS/2010_6/statti/25-ignatova.pdf
105. Капічіна О. О. Феноменологічні основи проблеми музичного сприйняття [електронний ресурс] // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського № 2 (54), 2012 . Режим доступу:http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vdnuet/gum/2012_2/Kapichna.pdf
106. Лосев А.Ф. Музика як предмет логіки. [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.opentextnn.ru/music/Perception/?id=618>
107. Ніцше ф. Генеалогія моралі [електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/1292052237686/filosofiya/fridrih_nitsche_1844-1900
108. Спенсер Г. Вільна енциклопедія “Вікіпедія” [електронний ресурс]. - http://ru.wikipedia.org/wiki/Спенсер,_Герберт
109. Філософія музики // Wikipedia